

Høringsnotat

om

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler

(Mulighed for at undlade erstatning af visse aflyste undervisningstimer som følge af personalefravær på grund af covid-19)

1. Indledning

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om efterskoler og frie fagskoler (Mulighed for at undlade erstatning af visse aflyste undervisningstimer som følge af personalefravær på grund af covid-19) har i perioden fra den 15. februar 2022 til den 25. februar 2022 været i ekstern høring hos 84 myndigheder og organisationer. Lovforslaget er også offentliggjort på Folketingets hjemmeside og på Høringsportalen.

Der er modtaget høringssvar fra 15 af de hørte myndigheder og organisationer, hvoraf et høringssvar er afgivet af to høringssparter i fællesskab. 4 af de hørte myndigheder og organisationer har oplyst, at de ikke har bemærkninger. 10 høringssvar indeholder bemærkninger til lovudkastet. En oversigt over, hvilke af de hørte myndigheder og organisationer der har afgivet høringssvar, er vedlagt.

Det er alene de væsentligste bemærkninger fra høringssvarene, der er medtaget i notatet.

2. Sammenfatning om ændring i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar giver anledning til at stille følgende ændringsforslag til lovforslaget:

- I § 3, nr. 1, om ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler foreslås, at der efter »§§ 1 a, 14 og 16, stk. 1,« indsættes: »eller regler fastsat med hjemmel heri«, så det fremgår tydeligt, at kravet om, at der i en hel kursusuge skal der undervises mindst 21 timer eksklusiv pauser, i § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler er omfattet af bestemmelsen.

3. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Idrætsforbund, Erhvervsstyrelsen, Klagenævnet for Specialundervisning og Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Børne- og Kulturchefforeningen, DI, Danmarks Lærerforening, Danske Skoleelever, Foreningen af Døgn- og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Skole og Forældre samt Skolelederforeningen er generelt positive over for lovforslaget.

DI har anført, at det grundlæggende er meget vigtigt, at eleverne i folkeskolen får de undervisningstimer, der er planlagt, da det er af afgørende betydning for elevernes faglige udvikling.

Danmarks Private Skoler – grundskoler & gymnasier har oplyst, at foreningen anerkender hensigten med lovforslaget og ser positivt på, at man med lovforslaget har ønsket at vise fri- og privatskoler samme hensyn som andre skoleformer, men at foreningen ikke kan støtte det konkrete forslag og ønsker at dette udgår, da lovgivningen for frie grundskoler ikke indeholder nærmere regler om undervisningens minimale omfang ud over kravet om de normale 200 skoledage i § 4 i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) har oplyst, at foreningen er bekymret for, om man med lovforslaget får lagt problemet med manglende indlærte kompetencer i grundskolen over på ungdomsuddannelserne, når der med lovforslaget gives mulighed for, at skoler kan undlade at give erstatningstimer for aflyst undervisning.

Det er positivt, at der altovervejende er opbakning til lovforslaget.

Ministeriet bemærker til høringsvaret fra Danmarks Private Skoler – grundskoler & gymnasier, at lovforslagets bestemmelse i § 2, nr. 1, om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. netop indebærer en adgang til at medregne aflyst undervisning ved opgørelsen af de normalt 200 skoledage i lovens § 4. Danmarks Private Skolers høringsvar beror således på en misforståelse. Da der samtidig er fri- og privatskoler, som har måttet aflyse skoledage i den pågældende periode på grund af lærerfravær som følge af covid-19, finder ministeriet ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at udelade denne del af lovforslaget med den konsekvens, at disse skoler potentielt skal erstatte de pågældende skoledage inden udgangen af skoleåret. Det forhold, at disse skoledage omtales som ”opgørelsen af undervisningstid efter § 4, stk. 1” ændrer ikke herpå.

Ministeriet bemærker til høringsvaret fra DEG, at det netop af hensyn til at sikre eleverne de bedste forudsætninger efter afslutningen af grundskolen fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.2, at ”Skolerne opfordres til at have et særligt fokus på, at afgangselever vil få tilstrækkelig undervisning til at afslutte deres skolegang”.

Bemærkningerne giver ikke anledning til, at der stilles ændringsforslag til lovforslaget.

4. Bemærkninger til elementer af lovforslaget

4.1. Betingelserne for anvendelse af reglerne

DI har anført, at man støtter lovforslaget set i lyset af covid-19 og dens markante betydning for det høje fravær blandt lærere i folkeskolen i denne tid, og at lovforslaget alene vedrører en kort periode (5. januar – 28. februar), hvor personalefraværet i folkeskolen er meget højt på grund af covid-19.

Skolelederforeningen havde gerne set, at det ikke kun var i perioden fra den 5. januar 2022 til 28. februar 2022 at undladelse af erstatning af visse aflyste undervisningstimer er gældende, men at ordningen havde været gældende for hele skoleåret. Foreningen har hertil bemærket, at der lokalt er mange skoler som i andre perioder af skoleåret har været urimelig hårdt ramt af personalefravær som følge af covid-19 og som nu, med stadig stort personalefravær, skal erstatte aflyste undervisningstimer fra den øvrige del af skoleåret.

Skole og Forældre har anført, at bemærkningerne til lovforslaget om, at det er en betingelse, at skolerne ikke har kunnet håndtere personalefraværet inden for rammerne af de almindelige regler,

og at det derfor har været nødvendigt at aflyse undervisningen, er meget relevant og værd at fremhæve. Skole og Forældre har endvidere bemærket, at det må understreges, at skolerne skal gøre, hvad de kan, for at give eleverne den undervisning, de har krav på og behov for.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at der ved den politiske aftale bag lovforslaget er foretaget en afvejning af hensynet til, at eleverne modtager mest mulig undervisning efter de almindelige regler over for hensynet til, at skolerne skal kunne gennemføre undervisningen inden for de udsædvanlige rammer, som håndteringen af covid-19 har skabt.

Bemærkningerne giver ikke anledning til, at der stilles ændringsforslag til lovforslaget.

4.2. Forholdet til prøverne m.v.

Danske Skoleelever har anført, at man generelt støtter op om lovforslaget, og at det er centralt for grundskoleeleverne at opleve en skolegang, der er præget af en tilbagevenden til det normale, og her er det vores opfattelse at afvikling af erstatningstimer i f.eks. ferier, weekender eller sent på eftermiddag direkte vil modarbejde denne normale hverdag.

DEG har bemærket, at det bør sikres, at grundskolen forpligtes til at koncentrere sig om elevernes undervisning i visse vigtige fag, herunder dansk, engelsk og matematik, således at eleverne mestrer disse kompetencer forud for start på en ungdomsuddannelse. DEG har hertil anført, at dette vil sikre eleverne de bedste mulige forudsætninger for at kunne følge med i den videre undervisning, og at det i modsat fald må antages, at der vil være et fagligt og eventuelt socialt efterslæb, som ungdomsuddannelserne på en eller anden måde skal indhente for at sikre, at eleverne kan følge med i undervisning og således gennemføre deres uddannelse.

FADD spørger, hvordan de elever, der skal til afgangsprøver, stilles i forhold til pensum, når aflyste undervisningstimer ikke erstattes.

Skole og Forældre har bemærket, at det må understreges, at skolerne skal gøre, hvad de kan, for at give eleverne den undervisning, de har krav på og behov for – ikke mindst i forhold til afgangseleverne, og at i det omfang, afgangseleverne er gået glip af relevant undervisning i forhold til afgangsprøverne, må prøvevilkårene justeres, så eleverne har fair betingelser ved afslutningen af deres skolegang.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at der i den politiske følgegruppe vedr. covid-19 er sikret grundlag for håndteringen af prøveafholdelsen i sommeren 2022 i lyset af pandemiens udvikling, og at der løbende vil blive taget stilling til, om der er behov for yderligere initiativer.

Der blev således den 25. februar 2022 indgået en politisk aftale om prøverne i sommeren 2022, således at der afholdes færre prøver i grundskolen end normalt, så der alene afholdes fire prøver i 9. klasse mod normalt syv prøver og fire prøver i 10. klasse mod normalt op til 11 prøver. Den praktiske/musiske valgfagsprøve i 8. klasse aflyses. Ved aflyste prøver vil elever få ophøjet den afsluttende standpunktskarakter til prøvekarakter. De fire prøver, der afholdes på 9. klassetrin er: dansk (mundtlig og skriftlig), engelsk (mundtlig) og matematik (skriftlig). Elever i grundskolen får standpunktskarakteren på beviset, hvis standpunktskarakteren er højere end prøvekarakteren. Det fremgår endvidere af aftalen, at der til sommer vil være mulighed for lokal fleksibilitet til at udelade prøvespørgsmål ved mundtlige prøver. Indholdet i den politiske aftale vil blive udmøntet nærmere ved en bekendtgørelse.

Bemærkningerne giver ikke anledning til, at der stilles ændringsforslag til lovforslaget.

4.3. Særligt for fri- og privatskoler og efterskoler og frie fagskoler

Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier ønsker, at det konkrete forslag til ændring af lov om friskoler og private grundskoler udgår. Alternativt foreslår foreningen ændringer i både lovbemærkninger og selve lovforslaget. Foreningen foreslår, at lovbemærkningerne ændres, så de afspejler respekt for forståelsen af ”stå mål med-kravet”, herunder via en præcisering af, at der ikke er et timetalskrav for frie grundskoler samt en præcisering af, at timetal ikke er en forpligtende forudsætning for opfyldelse af stå mål med-kravet, men en indikator. Foreningen foreslår, at det konkrete lovforslag forfattes sådan, at der ikke eksplicit og konkret nævnes ”opgørelse af undervisningstid” i den frie grundskolers hovedlovgivning. Det er foreningens stærke bekymring, at den nuværende formulering af lovforslaget øjeblikkeligt og på sigt kan give indtryk af, at der er timetalskrav eller krav om et minimalt omfang af undervisning på frie grundskoler – ud over kravet om de normale 200 skoledage i lovens § 4.

Efterskoleforeningen har anført, at lovforslaget ikke synes at være tilpasset efterskolernes tilskuds-betingelser, hvorefter en efterskole skal undervise mindst 21 klokke timer i hver kursusuge, og derfor ikke efter de gældende regler har haft mulighed for at indhente undervisningen via erstatnings-timer efterfølgende i skoleåret, jf. bekendtgørelse om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler § 13, stk. 1. Foreningen har videre anført, at idet efterskoler ikke har muligheden for at hente timer senere, har skolerne også gjort alt for at opfylde betingelserne, hvorfor det forventes, at den foreslåede ændring ikke vil være relevant for ret mange efterskoler. Foreningen forstår – og forudsætter – at den aflyste undervisning i de to måneder også kan indgå i opfyldelsen af de 21 timer, som efterskolerne ugentligt skal undervise, og bemærker, at det kan være en hjælp for de eventuelt få skoler, hvor det slet ikke har været muligt at undervise 21 timer pga. sygefravær blandt personalet.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at det ikke vurderes hensigtsmæssigt at lade bestemmelsen i lovforslagets § 2, nr. 1, udgå, jf. hertil bemærkningerne til pkt. 3 ovenfor.

Med hensyn til spørgsmålet om forståelsen af ”stå mål med-kravet” fremgår det af lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.2, at ”Der er ikke et direkte krav til fagenes timetal på en fri grundskole, men timetallet skal sandsynliggøre, at ”stå mål med-kravet” kan opfyldes. Det vil således ikke være sandsynligt, at en fri grundskoles undervisning står mål med undervisningen i folkeskolen, hvis timetallet i et eller flere fag ligger væsentligt under minimumstimetallene eller de vejledende timetal i folkeskolen.”

Ministeriet bemærker hertil, at et timetal, der ligger væsentligt under minimumstimetallene eller de vejledende timetal i folkeskolen, ikke i sig selv indebærer, at stå mål med-kravet ikke kan anses som opfyldt, men kan være en anledning til at indlede et tilsyn med en skole og efter omstændighederne vil kunne indgå som et element i en samlet, konkret vurdering af stå mål med-kravet som ikke-opfyldt, hvis den observerede undervisning, herunder elevernes præstationsniveau, giver klare holdepunkter for at anlægge samme vurdering. Ministeriet bemærker endvidere, at beskrivelsen af stå mål med-kravet i lovforslaget ikke relaterer sig til den foreslåede ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., da denne ikke henviser til bestemmelser om stå mål med-kravet, men derimod til lovforslagets § 1 om ændring af folkeskoleloven, som henviser til de bestemmelser om minimumstimetal og vejledende timetal for fagene i folkeskolen, som stå mål med-kravet skal ses i lyset af.

I den foreslåede bestemmelse i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovforslagets § 3, nr. 1, gives der mulighed for at medregne aflyst undervisning i januar og februar 2022 ved opgørelsen af bl.a. kursusuger efter lovens § 16, stk. 1. Lovens § 16, stk. 1, indeholder også en bemyndigelse til, at børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom, men udmøntningen af bemyndigelsen er ikke medtaget i opgørelsen i lovtjeksten i lovforslaget. Dette kan give anledning til tvivl om, hvorvidt kravet om, at der i en hel kursusuge skal der undervises mindst 21 timer eksklusiv pauser, i § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler er omfattet af den foreslåede bestemmelse. Der vil derfor blive stillet ændringsforslag til lovforslagets § 3, nr. 1, således at det tydeliggøres, at aflyst undervisning også indgår i opgørelsen af undervisningstid efter ”regler fastsat med hjemmel heri”.

Bemærkningerne giver ikke berudover anledning til, at der stilles ændringsforslag til lovforslaget.

4.4. Andre bemærkninger

DEG opfordrer Børne- og Undervisningsministeriet til at understøtte ungdomsuddannelsesinstitutionerne, så disse kan bringe de elever, der som følge af manglende undervisningen ikke møder det gældende krav, op på det påkrævede faglige niveau, og herved bl.a. mindske risikoen for frafald.

Danske Skoleelever har bemærket, at det imperative er at sikre grundskoleelevernes trivsel i kølvandet på COVID-19 pandemien, og at eleverne her efterlyser flere konkrete indsatser. Foreningen har anført, at disse evt. kunne afvikles med ressourcer skoler, kommuner og stat har sparet ved ikke at gennemføre en lang række planlagte timer.

Børne- og Undervisningsministeriet bemærker, at spørgsmål om finansiering af trivselsfremmende aktiviteter i grundskolen og ungdomsuddannelsernes arbejde med at indhente eventuelle faglige efterslæb ligger uden for lovforslaget.

Bemærkningerne giver ikke anledning til, at der stilles ændringsforslag til lovforslaget.